

پول، ارز و بانکداری

تألیف:

محمد علی بنگلی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر

نعمت‌اله ابراهیمی

مدرس دانشگاه

نشر فرهنگ‌شناسی

۱۳۹۱

نام کتاب: پول، ارز و بانکداری
نویسندگان: محمد علی یگلی، نعمت‌اله ابراهیمی
ناشر: نشر فرهنگ شناسی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۴-۱۰-۱

mail: info@farhangshenasi-pub.ir
www.farhangshenasi-pub.ir

نشر فرهنگ شناسی: تهران، خیابان شهید مطهری، کوچه نور، پلاک ۲، واحد ۳
تلفن: ۸۸۷۳۴۶۳۷، ۸۸۷۳۱۲۷، فاکس: ۸۹۷۸۵۰۵۹

سرشناسه	: علی یگلی، محمد، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: پول، ارز و بانکداری/نویسندگان محمد علی یگلی، نعمت‌اله ابراهیمی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات فرهنگ شناسی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۷ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۵۰۰۰ ریال: 978-600-6724-10-2
وضعیت فهرست نویسی	: فهرست نشده
موضوع	: پول
موضوع	: بانک و بانکداری -- مدیریت
موضوع	: ارز
شناسه افزوده	: ابراهیمی، نعمت‌اله، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ پ ۸۳ ج ۱/ HG۲۲۱
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۰۱۳۴۸۵

در صورت عدم دسترسی به کتاب‌های این انتشارات، از طریق تماس با شماره تلفن همراه
۰۹۱۰۹۸۰۸۲۳۰ کتاب‌ها از طریق پست به تمام نقاط ایران ارسال می‌شود.

تقدیم به تمام عزیزانی که در تنظیم کتاب

مشوق ما بودند ...

پیشگفتار

نظر به اهمیت سیاست‌های پولی و نقش ارز و بانکداری در علم اقتصاد و بهره‌گیری کشورها در اجرای صحیح اهداف مورد نظر، بر آن شدیم تا کتاب پول، ارز و بانکداری را جهت استفاده دانشجویان، تهیه و تنظیم نمائیم. در این کتاب تلاش گردیده شده تا با توجه به تجربه تدریس چندین ساله در مقاطع کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و مطالب جدید در زمینه مسائل پولی، برای دانشجویان، مطالب به شیوه‌ای گویا و جدید تدوین شود. لذا با توجه به ایجاد بستر بانکداری الکترونیکی، یکی از فصل‌های کتاب را تحت این عنوان مورد بررسی و ارزیابی قرار داده‌ایم.

مطالب این کتاب برای دانشجویان رشته‌های اقتصاد، حسابداری، مدیریت و امور بانکی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی قابل استفاده می‌باشد.

این کتاب مشتمل بر هشت فصل است. فصل اول به تاریخچه و تحولات نظام پولی در جهان و همچنین کشور ایران می‌پردازد. فصل دوم بانکداری در جهان و ایران را معرفی و مورد تحلیل قرار می‌دهد. فصل سوم دانشجویان را با ارزش و تقاضای پول و نظریه‌های موجود در این زمینه آشنا می‌نماید. فصل چهارم مطالب مربوط به چگونگی عرضه و خلق پول در سیستم بانکداری می‌پردازد. فصل پنجم سیاست‌های پولی را مورد بررسی قرار داده و در فصل ششم دانشجویان با انواع نرخ بهره و چگونگی بهره‌گیری از آن‌ها آشنا می‌گردند. فصل هفتم با توجه به سیستم بانکداری الکترونیکی، سیستم را معرفی و تحلیل می‌نماید. و در فصل هشتم به عنوان فصل آخر مباحث مربوط به ارز برای دانشجویان بیان شده است.

در پایان از تمامی اساتید، تقاضا نمودم کم و کاستی‌های موجود را یادآوری ننموده و با ارسال پیشنهادات خود به آدرس الکترونیکی Alibeghtli@Gmail.com، مطالب بصورت کاملتر در خدمت دانشجویان گرامی قرار گیرد.

محمد علی یگلی - نعمت‌اله ابراهیمی

(دی‌ماه ۱۳۹۱)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : تاریخچه و تحولات نظام پولی در جهان و ایران

۶	تعریف پول
۷	شناخت وظایف پول
۸	نظام های پولی
۲۱	پول الکترونیکی
۲۲	تحولات نظام پولی در ایران
۲۷	بیجک

فصل دوم : بانکداری در جهان و ایران

۲۹	تاریخچه بانکداری جهان
۳۳	بانک تجاری
۳۶	وظایف و عملیات بانکهای تجاری
۴۱	مدیریت منابع و مصارف وجوه در بانک تجاری
۴۲	ترازنامه بانک تجاری
۴۶	خط مشی اعتباری بانک تجاری
۴۸	عوامل مهم در مقایسه بانکهای تجاری
۴۹	اسناد تجاری
۵۳	بانک مرکزی
۵۷	بانکداری در ایران
۵۸	دوره های تکاملی بانکداری در ایران
۵۸	دوره اول بانکداری ۱۳۰۵ - ۱۳۲۰
۶۵	دوره دوم بانکداری ۱۳۳۸ - ۱۳۰۶

۶۸	 دوره سوم بانکداری ۱۳۵۸ - ۱۳۳۹
۷۵	 دور چهارم بانکداری ۱۳۶۵ - ۱۳۵۸
۷۸	 دور پنجم بانکداری ۱۳۶۶ به بعد
۸۸	 عملیات بانکداری بدون ربا
۹۰	 عملیات بانکی بانکهای ایران
۹۵	 عملکرد قانون عملیات بانکی بدون ربا

فصل سوم : ارزش و تقاضای پول

۱۰۰	 ارزش پول
۱۰۱	 نظریه‌های اولیه در تعیین ارزش پول
۱۰۲	 رابطه مبادله
۱۰۴	 تکامل نظریه مقداری پول (نظریه ارزش پول)
۱۰۵	 اشکالات نظریه مقداری پول
۱۰۶	 نظریه مکتب کمبریج
۱۰۷	 نظریه تقاضای پول کینز
۱۱۰	 نظریه تقاضای معاملاتی بامول - توبین
۱۱۱	 نظریه تقاضای پول فریدمن
۱۱۲	 سرعت گردش پول

فصل چهارم : عرضه پول

۱۱۶	 انواع (تعریف عملیاتی) پول از دیدگاه بانک‌های مرکزی
۱۲۱	 بانکهای تجاری و چگونگی خلق پول
۱۲۴	 اجزای عرضه پول
۱۲۵	 پایه پولی
۱۲۵	 ضریب فزاینده پولی
۱۳۰	 بررسی اجزای ضریب فزاینده پولی و تأثیر آنها در حجم پول
۱۳۱	 تأثیرگذاری اجزای پایه پولی بر حجم پول
۱۳۵	 پایه ذخیره
۱۳۵	 رابطه بین ترانزنامه بانک مرکزی و پایه پولی

فصل پنجم : سیاستهای پولی

۱۴۰	تعریف سیاست پولی
۱۴۱	انواع سیاستهای پولی
۱۴۱	اهداف سیاستهای پولی
۱۴۴	ابزارهای سیاست پولی
۱۵۲	ابزارهای سیاست پولی در ایران
۱۵۴	اثر سیاست پولی از دیدگاه مکاتب فکری

فصل ششم : نرخ بهره

۱۶۳	دلایل وجود بهره
۱۶۴	نحوه تعیین نرخ بهره بر نظریه مستقی بر وجود وام دانی
۱۶۶	انواع نرخ بهره و نحوه محاسبه
۱۷۵	اثر فشار
۱۷۶	نرخ بهره و سیاست های پولی
۱۷۶	انواع اوراق قرضه
۱۷۸	نرخ های بهره در مکاتب اقتصادی
۱۸۵	نرخ های سود در ایران
۱۸۸	Spread بانکی در ایران

فصل هفتم : بانکداری الکترونیکی

۱۹۵	سطوح استفاده از سیستم های بانکداری الکترونیک
۱۹۵	کانالهای بانکداری الکترونیک
۱۹۶	دولت الکترونیک
۱۹۶	کارت اعتباری
۱۹۸	دلایل ایجاد کارتهای اعتباری
۱۹۹	اجزاء تشکیل دهنده نظام کارت اعتباری
۱۹۹	اجزاء سخت افزاری و نرم افزاری کارت و هزینه های مربوطه
۲۰۰	هزینه های استفاده از کارتهای اعتباری
۲۰۰	ویژگی ظاهری کارتهای اعتباری

۲۰۰	 انواع کارت‌های اعتباری
۲۰۲	 تجارت الکترونیک و رابطه آن با کارت اعتباری و امنیت
۲۰۲	 مزایای کارتهای اعتباری در سیستم بانکداری الکترونیک
۲۰۳	 معایب کارتهای اعتباری در سیستم بانکداری الکترونیک
۲۰۳	 برخی اصطلاحات مهم مرتبط با کارت اعتباری
۲۰۵	 بانکداری الکترونیک در ایران
۲۰۷	 اجزای بانکداری الکترونیک در ایران
۲۰۸	 کارت اعتباری در ایران
۲۰۹	 خصوصیات ابزارها در سیستم بانکداری الکترونیکی ایران
۲۱۲	 دولت الکترونیک در ایران
۲۱۲	 تکامل و توسعه دولت الکترونیکی
۲۱۳	 تاثیر بانکداری الکترونیک بر سیاست‌های پولی

فصل هشتم : ارز

۲۲۰	 اهمیت ارز در اقتصاد ملی
۲۲۰	 مفاهیم ارزی
۲۲۱	 بازار ارز
۲۲۲	 مشارکت کنندگان در بازار ارز و انگیزه آنها
۲۲۳	 وظائف بازار ارز
۲۲۴	 تقسیم بندی بازار ارز
۲۲۴	 ابزارهای ارزی
۲۲۹	 عملیات در بازار ارز
۲۳۱	 نرخ ارز
۲۳۲	 نرخ‌های خرید و فروش ارز
۲۳۲	 اسپرد ارز
۲۳۲	 انواع نرخ ارز
۲۳۳	 نرخهای متقابل
۲۳۴	 بازار ارز و منشاء عرضه آن (منابع ارزی)
۲۳۵	 بازار ارز و منشاء تقاضای آن (مصارف ارزی)

۲۳۶	 تعادل در بازار ارز
۲۳۸	 ثبات و تثبیت نرخ ارز
۲۳۸	 رژیم های ارزی
۲۴۰	 انواع رژیم های ارزی
۲۴۵	 انواع نظامهای نرخ ارز
۲۴۶	 عوامل عمده در تعیین نرخ ارز
۲۵۶	 تأثیر نوسانات نرخ ارز بر صنعت کشور

www.ketab.ir

فصل اول

تاریخچه و تحولات نظام پولی در جهان و ایران

با توجه به اینکه پول مسئله بزرگی در زندگی روزمره افراد است، اما با این حال کمتر به فکر ماهیت و معنای آن هستیم. پول مانند هر کالای اقتصادی دیگر، به دو عامل زمان و مکان بستگی دارد، لذا از اولین روزهای شکل گیری علم اقتصاد هرگز اتفاق نظری درباره تعریف پول وجود نداشته است.

در اقتصاد پیچیده امروز بدون تردید نمی توان پول را معادل اسکناس، مسکوک یا پول رایج دانست. زیرا نمی تواند بسیاری از ویژگیهای پول در عصر حاضر را بیان کند. اگر پول را همان چیزی بدانیم که دولت به این نام انتشار می دهد یا از آن برای خرید کالاها استفاده می گردد، باز هم تعریف ما به قدری محدود می شود که نمی تواند کاربردی داشته باشد. لذا بهتر است پول را با خدماتی که می تواند ارائه کند، تعریف نمائیم.

۱-۱- تعریف پول

اقتصاددانان پول را بر اساس وظایف محوله بدین صورت تعریف می کنند :

- جان میکس : پول چیزی است که وظایف پول را انجام می دهد .
- ژان مارشال : پول وسیله مبادله و پس انداز ارزش های اقتصادی است .
- جان مینارد کینز : پول دارای سه وظیفه می باشد که عبارتند از وسیله مبادله، وسیله اندازه گیری ارزش های اقتصادی و وسیله پس انداز ارزشهای اقتصادی